

Udskriftsdato: 24. december 2025

FOU nr 2024.14 (Gældende)

2024-14. Tilsynsbesøg på Udrejsecenter Kærshovedgård, personer på tålt ophold

Ministerium: Folketinget

Opfølgning / Opfølgning til

LBK nr 349 af 22/03/2013 § 18 - LBK nr 138 af 26/01/2022 - LBK nr 1079 af 10/08/2023 - LBK nr 1139 af 17/08/2023

2024-14. Tilsynsbesøg på Udrejsecenter Kærshovedgård, personer på tålt ophold

Ombudsmanden var i november 2023 på et tilsynsbesøg på Udrejsecenter Kærshovedgård. Tilsynsbesøget blev gennemført sammen med Institut for Menneskerettigheder og DIGNITY – Dansk Institut mod Tortur.

Besøget havde fokus på de generelle forhold for personer på tålt ophold og var en opfølgning på et tilsvarende tilsynsbesøg, som ombudsmanden gennemførte i 2017.

Det var ombudsmandens opfattelse, at der – ligesom det var tilfældet i forbindelse med tidligere besøg – ikke var grundlag for at anse de generelle forhold på Udrejsecenter Kærshovedgård for at være i strid med forbuddet mod bl.a. nedværdigende behandling i FN's Torturkonvention og artikel 3 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention.

Tilsynsbesøget viste imidlertid, at sikkerhedssituationen på udrejsecentret og beboernes oplevelse af utryghed og forråelse var forværret siden ombudsmandens besøg i 2017. Ombudsmanden fandt på bl.a. den baggrund, at forholdene for persongruppen fortsat og i endnu større omfang end tidligere måtte anses for meget belastende og begrænsende for grundlæggende livsførelse.

Ombudsmanden anbefalede bl.a., at udrejsecentret fortsatte sit fokus på og iværksatte initiativer for at sikre, at udrejsecentret er et trygt sted at opholde sig, og at der blev iværksat initiativer med henblik på at begrænse tilgængeligheden af euforiserende stoffer på udrejsecentret mest muligt. Ombudsmanden anbefalede også, at myndighederne overvejede, hvordan forholdene for de kvinder, der var på stedet, kunne forbedres, og at der blev indført faste procedurer for, at nye beboere screenes for selvmordsrisiko i forbindelse med ankomst til udrejsecentret.

Ombudsmanden anbefalede endvidere, at udrejsecentret skabte mere indbydende og funktionelle fællesfaciliteter i de bygninger, hvor personer på tålt ophold er indkvarteret.

(Sag nr. 23/01122)

I det følgende gengives ombudsmandens udtalelse om sagen:

Ombudsmandens udtalelse

1. Indledning og hovedkonklusioner

Den 15. og 16. november 2023 var jeg på et tilsynsbesøg på Udrejsecenter Kærshovedgård. Besøget blev gennemført sammen med Institut for Menneskerettigheder og DIGNITY – Dansk Institut mod Tortur.

Tilsynsbesøget havde fokus på de generelle forhold for personer på tålt ophold. På tidspunktet for besøget var 46 personer på tålt ophold indkvarteret på Udrejsecenter Kærshovedgård.

Under besøget havde jeg drøftelser med Udrejsecenter Kærshovedgård, Kriminalforsorgen, Udlændingestyrelsen, Hjemrejsestyrelsen og Røde Kors. Jeg havde endvidere lejlighed til at tale med 17 personer på tålt ophold med opholdspligt og til at bese de nærmere forhold på udrejsecentret.

Ombudsmanden gennemførte i 2017 et tilsvarende tilsynsbesøg med fokus på personer på tålt ophold indkvarteret på Udrejsecenter Kærshovedgård. Besøget i 2017 var en opfølgning på et besøg i 2014 på Center Sandholm, hvor personer på tålt ophold tidligere var indkvarteret. Om disse besøg henviser jeg til ombudsmandens redegørelser af henholdsvis 29. maj 2018 (FOB 2018-18) og 16. december 2014 (FOB 2014-42). Ombudsmandens vurdering af forholdene under disse besøg er kort omtalt under pkt. 5 nedenfor.

Min udtalelse skal ses som en opfølgning på ombudsmandens tidligere redegørelser.

Ud fra en samlet vurdering af forhold i forbindelse med mit tilsynsbesøg i november 2023 er det min opfattelse, at der – ligesom det var tilfældet i forbindelse med ombudsmandens tidligere redegørelser – ikke er grundlag for at anse de generelle forhold på Udrejsecenter Kærshovedgård for at være i strid med forbuddet mod bl.a. nedværdigende behandling i FN's Torturkonvention og artikel 3 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention.

Det er imidlertid ud fra almenmenneskelige og humanitære synspunkter, jf. bedømmelsesgrundlaget i ombudsmandslovens § 18, 2. pkt., min vurdering, at forholdene for persongruppen fortsat – og i forhold til den generelle sikkerhedssituation på udrejsecentret i endnu større grad end tidligere – må anses for meget belastende og begrænsende for grundlæggende livsførelse.

På baggrund heraf anbefaler jeg, at Udrejsecenter Kærshovedgård i samarbejde med de involverede myndigheder særligt i relation til sikkerhedssituationen på Kærshovedgård:

- Fortsætter sit fokus på og iværksætter initiativer for at sikre, at udrejsecentret er et trygt sted at opholde sig
- Iværksætter initiativer med henblik på at begrænse tilgængeligheden af euforiserende stoffer på udrejsecentret mest muligt
- Overvejer, hvordan forholdene for de kvinder, der er på stedet, kan forbedres.

Jeg anbefaler i øvrigt, at Udrejsecenter Kærshovedgård:

- Skaber mere indbydende og funktionelle fællesfaciliteter i de bygninger, hvor personer på tålt ophold er indkvarteret, herunder overvejer, om beboerne kan have elkedler på værelserne
- Informerer beboerne om, at der igen udelukkende foretages elektronisk kontrol af beboernes overholdelse af opholds-, underretnings- og meldepligt, og i den forbindelse oplyser om, hvordan de tidligere fejl i kontrolsystemet er løst
- Indfører faste procedurer for, at nye beboere screenes for selvmordsrisiko i forbindelse med ankomst til udrejsecentret.

2. Grundlaget for besøget

2.1. Retligt grundlag

Folketingets Ombudsmand besøger regelmæssigt steder, hvor mennesker er eller kan blive berøvet deres frihed.

Tilsynsbesøg finder sted dels som led i Folketingets Ombudsmands almindelige tilsynsvirksomhed efter § 18 i ombudsmandsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 349 af 22. marts 2013, dels i henhold til den valgfri protokol til FN-konventionen mod tortur og anden grusom, umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf, jf. bekendtgørelse nr. 38 af 27. oktober 2009. Ombudsmandens arbejde for at forebygge tortur mv. i henhold til protokollen udføres i samarbejde med Institut for Menneskerettigheder og DIGNITY – Dansk Institut mod Tortur.

Ombudsmanden skal efter ombudsmandslovens § 18 sammenholdt med § 21 i forbindelse med sin tilsynsvirksomhed bedømme, om myndigheder og institutioner mv. handler i strid med gældende ret eller på anden måde gør sig skyldige i fejl eller forsømmelser ved udførelsen af deres opgaver.

Ombudsmanden skal ligeledes – ud fra almenmenneskelige og humanitære synspunkter – bedømme forhold vedrørende en institutions eller myndigheds indretning og drift samt forhold vedrørende behandlingen af og aktiviteterne for institutionens eller myndighedens brugere. Det fremgår af ombudsmandslovens § 18, 2. pkt.

FN's Torturkonvention indeholder en række bestemmelser, hvorefter de tilsluttede stater bl.a. forpligter sig til ikke at udøve eller acceptere tortur og til at retsforfølge personer, som bryder forbuddet mod tortur. I konventionen er det også bestemt, at de tilsluttede stater skal påtage sig at forhindre andre handlinger, som indebærer grusom, umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf, der ikke udgør tortur.

Den 8. december 2023 har FN's Torturkomité offentliggjort en rapport med anbefalinger til Danmark.

Det fremgår af rapporten bl.a. (pkt. 14 og 15), at komitéen udtrykker bekymring over forholdene for personer, der opholder sig i Danmark på tålt ophold, herunder i perioder på 15 år eller mere, og at komitéen er bekymret for, at disse personer oplever væsentlige begrænsninger i deres mulighed for at vælge bopæl som følge af, at de ved lov er pålagt at tage ophold på et udrejsecenter, samt at de har forbud mod at arbejde. Komiteen anbefaler i rapporten, at Danmark gennemgår ordningen for personer på tålt ophold med henblik på at sikre, at personer, der befinder sig i disse langvarige situationer, kan få adgang til at arbejde og frit vælge deres opholdssted.

Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 3 indeholder også et forbud mod tortur og umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf.

Der foreligger en betydelig praksis fra bl.a. Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol om anvendelsen af artikel 3, men der kan ikke af denne praksis udledes et entydigt kriterium for, hvornår en behandling eller straf er omfattet af artikel 3, herunder som ”nedværdigende”. Svaret beror på en bedømmelse af de samlede virkninger af de omstændigheder, hvorunder behandlingen eller straffen har fundet sted, herunder dens tidsmæssige udstrækning og konsekvenser, og på den person, som udsættes for behandlingen eller straffen.

Jeg henviser bl.a. til Jon Fridrik Kjølbro, Den Europæiske Menneskerettighedskonvention – for praktikere, 6. udgave (2023), s. 295 ff., Peter Vedel Kessing mfl., Den Europæiske Menneskerettighedskonvention (artikel 1-9), 3. udgave (2011), s. 180 ff., og Jens Elo Rytter, Individets Grundlæggende Rettigheder, 4. udgave (2022), s. 127 ff.

2.2. Tilsynsbesøgets fokusområder

Tilsynsbesøget angik de generelle forhold for personer på tålt ophold med opholdspligt på Udrejsecenter Kærshovedgård, og jeg har således ikke foretaget en individuel vurdering for hver enkelt beboer. Der var under besøget fokus på at vurdere den generelle situation for beboerne i forhold til det, som blev konstateret ved de tidligere tilsynsbesøg i 2014 på Center Sandholm og i 2017 på Udrejsecenter Kærshovedgård.

Ved denne vurdering er indgået bl.a. følgende:

- De fysiske forhold ved indkvarteringen (pkt. 4.2)
- Relationer mellem beboerne og personalet samt relationer beboerne imellem (pkt. 4.3)
- Indgreb og begrænsninger (pkt. 4.4)
- Undervisning, aktivitetstilbud og fritid (pkt. 4.5)
- De sundhedsmæssige forhold (pkt. 4.6).

3. Det retlige grundlag for personer på tålt ophold med opholdspligt

3.1. Tålt ophold

Personer på tålt ophold består af tre grupper:

- Udlændinge, der må anses for at være en fare for statens sikkerhed
- Udlændinge, der er udelukket fra at få asyl, idet de er udvist med indrejseforbud på grund af kriminalitet begået her i landet
- Udlændinge, der er udelukket fra at få asyl efter artikel 1 F i FN's Flygtningekonvention (f.eks. fordi der er alvorlig grund til at antage, at de uden for Danmark har begået en alvorlig ikke-politisk forbrydelse).

Fælles for de tre persongrupper er, at de ikke har opholdstilladelse i Danmark. De kan imidlertid ikke udsendes til deres hjemlande, da de dér risikerer dødsstraf eller at blive underkastet tortur eller umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf eller ikke er beskyttet mod videreførelse til et sådant land. Det følger af udlændingelovens § 31 (lovbekendtgørelse nr. 1079 af 10. august 2023).

Udlændinge på tålt ophold er således uden lovligt ophold i Danmark og skal udsendes, når de danske myndigheder vurderer, at dette er muligt.

3.2. Kontrolforanstaltninger – opholds-, underretnings- og meldepligt

3.2.1. Reglerne om opholds-, underretnings- og meldepligt

Udlændinge på tålt ophold er underlagt kontrolforanstaltninger i form af opholds-, underretnings- og meldepligt. Bestemmelserne om opholds-, underretnings- og meldepligt blev i forbindelse med hjemrejselovens tilblivelse i 2021 overført fra udlændingeloven til hjemrejseloven (lovbekendtgørelse nr. 1139 af 17. august 2023).

Det følger af hjemrejselovens § 13, stk. 2, at Hjemrejsestyrelsen kan bestemme, at en udlænding skal tage ophold på et bestemt indkvarteringssted (opholdspligt).

I 2016 omdannede myndighederne det daværende Statsfængsel Kærshovedgård til et udrejsecenter. Det blev i den forbindelse besluttet, at voksne personer på tålt ophold med opholdspligt skal indkvarteres på Udrejsecenter Kærshovedgård.

Efter hjemrejselovens § 13, stk. 4, skal en udlænding, som er pålagt at tage ophold på et bestemt indkvarteringssted (opholdspligt) – medmindre særlige grunde taler derimod – give underretning til indkvarteringsoperatøren, hvis den pågældende i tidsrummet mellem kl. 23.00 og kl. 6.00 opholder sig uden for indkvarteringsstedet (underretningspligt).

Efter hjemrejselovens § 12, stk. 2, skal udlændinge på tålt ophold – medmindre særlige grunde taler derimod – give møde på nærmere angivne tidspunkter med henblik på løbende at sikre, at myndighederne har kendskab til deres opholdssted (meldepligt).

Overtrædelse af opholds-, underretnings- og meldepligt kan straffes med fængsel i op til 2 år, jf. hjemrejselovens § 23, stk. 2.

3.2.2. Revurderinger af opholds-, underretnings- og meldepligt

Siden ombudsmandens tidligere tilsynsbesøg og redegørelser er de dagældende bestemmelser i udlændingeloven om opholds-, underretnings- og meldepligt (dagældende § 42 a, stk. 8, 1. pkt., § 42 a, stk. 9, og § 34, stk. 4) blevet affattet på ny ved lov nr. 446 af 13. april 2019 om ændring af udlændingeloven. Der blev ikke foretaget ændringer i bestemmelsernes indhold eller ordlyd, og det fremgår af forarbejderne til lovændringen, at bestemmelserne forudsættes administreret som hidtil.

Nyaffattelsen havde ifølge forarbejderne (lovforslag nr. L 165 af 20. februar 2019 om ændring af udlændingeloven, pkt. 2.1 i de almindelige bemærkninger) til formål at give mulighed for i bemærkningerne til bestemmelserne at angive, at udlændinge på tålt ophold ikke har lovligt ophold efter dansk ret, og at de pågældende dermed ikke – som det hidtil var antaget – er omfattet af artikel 2 i 4. tillægsprotokol til Den Europæiske Menneskerettighedskonvention (EMRK) om frihed til valg af opholdssted. Forud for nyaffattelsen af forarbejderne havde Højesteret i bl.a. U 2012.2874 H og U 2017.1228 H fundet, at et påbud om opholdspligt udgjorde et uproportionalt indgreb i udlændingens bevægelsesfrihed i strid med artikel 2 i 4. tillægsprotokol til EMRK. Myndighederne skal efter nyaffattelsen af forarbejderne som hidtil vurdere, om et pålæg om opholds-, melde- og underretningspligt rejser spørgsmål om forholdet til Danmarks øvrige internationale forpligtelser, herunder navnlig om pålægget er proportionalt i forhold til artikel 8 i EMRK om ret til respekt for familie- og privatliv.

Ved hjemrejselovens tilblivelse i 2021 (ved lov nr. 982 af 26. maj 2021) blev bestemmelserne om opholds-, underretnings- og meldepligt som nævnt i pkt. 3.2.1 overført fra udlændingeloven til hjemrejseloven.

Det fremgår af forarbejderne til § 12 og § 13 i hjemrejseloven om henholdsvis meldepligt og opholdspligt (lovforslag nr. L 203 af 26. marts 2021 om hjemrejse for udlændinge uden lovligt ophold, bemærkningerne til lovforslagets § 12 og § 13. Lovforslaget kan læses på Folketingstidende.dk, samling 2020-21, tillæg A), at det for så vidt angår udlændinge på tålt ophold skal vurderes, om melde- og opholdspligten er

proportional i forhold til artikel 8 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention (EMRK) om respekt for privat- og familieliv. Proportionalitetsbetingelsen vil løbende skulle være opfyldt. Hjemrejsestyrelsen vil således som minimum skulle foretage halvårlige revurderinger af et pålæg om melde- eller opholdspligt, eller når det i øvrigt er nødvendigt for at vurdere, om en pålagt melde- eller opholdspligt fortsat er proportional i forhold til at sikre muligheden for udsendelse af en udlænding på tålt ophold. Udlændingemyndighederne vil i den forbindelse skulle godtgøre, at indgrebene over for hver enkelt udlænding på tålt ophold er proportionale.

Jeg foretog i 2021 en egen drift-undersøgelse ([FOB 2021-11](#)) angående myndighedernes revurderingskadence i sager om opholdspligt, underretningspligt og meldepligt (kontrolforanstaltninger) samt sagsbehandlingstiden i klagesager over afgørelser om meldepligt. Derudover vedrørte undersøgelsen myndighedernes praksis for revurdering af afgørelser om kontrolforanstaltninger, når en udlænding er forsvundet eller frihedsberøvet.

Overordnet set var der efter min opfattelse sket væsentlige forbedringer i myndighedernes revurderingskadence og sagsbehandlingstid, herunder set i forhold til tidligere ombudsmandsundersøgelser. Jeg fandt dog revurderingskadcenen i en række sager om henholdsvis opholdspligt og underretningspligt kritisabel.

4. Forholdene for personer på tålt ophold på Udrejsecenter Kærshovedgård

4.1. Om Udrejsecenter Kærshovedgård og beboerne

Udrejsecenter Kærshovedgård drives af Kriminalforsorgen på vegne af Udlændingestyrelsen. Kærshovedgård er et åbent center med døgnbemanding. Centret er indhegnet, og der er adgang til centrets område via hovedindgangen, hvor der er adgangskontrol og videoovervågning. Opgaver i relation til sundhedsbetjening, undervisning og aktivering varetages af Røde Kors.

Udrejsecentret har i alt 400 pladser. Beboergruppen består af voksne personer uden lovligt ophold og omfatter afviste asylansøgere, der ikke medvirker til udrejsen, udlændinge på tålt ophold samt personer udvist ved dom og personer med en afgørelse efter udlændingelovens § 21 b, stk. 1, eller § 25 (fremmedkrigere og personer udvist på grund af fare for statens sikkerhed).

På tidspunktet for tilsynsbesøget var 46 personer på tålt ophold indkvarteret på Udrejsecenter Kærshovedgård, heraf 45 mænd og en kvinde. Fire af disse var indkvarteret på udrejsecentrets omsorgsafdeling. Se nærmere herom i pkt. 4.6.

Udrejsecentrets beboere er ikke frihedsberøvede og kan komme og gå på centret. Persongruppen på tålt ophold er ved afgørelser fra Hjemrejsestyrelsen pålagt opholds-, underretnings- og meldepligt. Se nærmere herom i pkt. 3.2.

Hjemrejsestyrelsen oplyste under mit tilsynsbesøg i november 2023, at den gennemsnitlige opholdstid for alle beboergrupper på Kærshovedgård er 3,2 år, og at den gennemsnitlige opholdstid for beboere på tålt ophold er mellem tre og fire år. Hjemrejsestyrelsen bemærkede hertil, at der løbende sker revurdering af de pålagte pligter, og at opholdspligten i mange tilfælde ophæves efter ca. fire år.

4.2. De fysiske forhold ved indkvarteringen mv.

4.2.1. Værelser og fællesarealer

Beboere på tålt ophold indkvarteres i to særskilte bygninger med hver 25 pladser. Under tilsynsbesøget så besøgsholdet den ene af disse bygninger. Bygningerne er omgivet af et hegn med en aflåst låge. Beboerne har adgang til området via nøglebrikker. Der er i øvrigt ingen kontrol ved indgangen til indhegningen.

Beboerne har eneværelser, medmindre de er indkvarteret som par. Værelserne er ca. 12 m² og er uden toilet og bad. Der er to toiletter og to brusekabiner til deling blandt beboerne i hver bygning. Værelserne er indrettet med seng, bord, skab og stol. Beboerne skal selv anskaffe eventuelt øvrigt inventar. Det er ikke tilladt at have elkoger, køleskab, mikroovn, kogeplade e.l. på værelset. Det er tilladt at ryge på eget værelse.

I hver bygning er der et værelse på ca. 24 m² beregnet til en person med handicap, og der er et handicapvenligt toilet/bad, der alene må anvendes af beboeren i handicapværelset.

Ledelsen oplyste under tilsynsbesøget, at beboerne kan medbringe besøgende på deres værelser efter forudgående aftale med personalet i perioden fra kl. 9.00 til kl. 22.00. Besøgende skal være ledsaget af en beboer på udrejsecentrets område. Det er ikke tilladt at have overnattende gæster.

I hver bygning er der fælleslokaler bestående af et køkkenareal og et fællesskabsareal. Ud over en væg, hvor der var malet striber, var alle væggene i fællesskabsarealet uden udsmykning, billeder, fjernsyn e.l. Der var tre sofaer og to sofaborde i lokalet.

I køkkenarealet var opstillet to køleskabe, hvoraf det ene var låst af en metalkæde med hængelås, der efter det oplyste var påsat af en beboer. Desuden var der et køkkenmodul bestående af vask, bordplade og underskabe. Der var ikke komfur eller ovn. Arealet beregnet til spiseplads i forlængelse af køkkenet var umøbleret. Besøgsholdet fik oplyst, at der var en elkedel tilgængelig på fællesarealerne. På tidspunktet for besøget var der ingen elkedel tilgængelig i køkkenet i den bygning, som jeg besøgte.

Under besøgsholdets samtaler med beboerne gav flere udtryk for, at de gerne ville have mulighed for at koge vand på værelset.

Ledelsen oplyste under tilsynsbesøget, at der er wi-fi tilgængeligt på Kærshovedgårds område. Beboerne har ikke mulighed for at tilmelde sig en TV-pakke, men de kan evt. streame TV. Ledelsen oplyste hertil, at der mange steder på Kærshovedgård ikke er mobildækning, og at det skyldes dårlige antenneforhold i området.

4.2.2. Måltider

Beboere på Kærshovedgård har ret til vederlagsfri bispisning med tre daglige måltider. Alle måltider serveres og skal indtages i udrejsecentrets cafeteria. Der serveres to varme og et koldt måltid dagligt. Cafeteriet har en madplan for tre uger ad gangen, hvorefter den samme madplan starter forfra, indtil menuen skifter. Menuen skifter to gange om året. Måltider, som beboerne tilbydes, tilpasses så vidt muligt beboernes kulturelle, religiøse og aldersmæssige sammensætning. Beboerne har mulighed for indflydelse på den kommende menu via beboerrådet. Alle får først udleveret én portion mad. Et kvarter inden måltidsperioden udløber, har beboerne mulighed for at hente yderligere mad.

Ledelsen oplyste under tilsynsbesøget, at måltiderne fylder meget i beboernes hverdag. Under besøgsholdets samtaler med beboerne gav nogle udtryk for tilfredshed med maden, mens andre udtrykte utilfredshed.

4.2.3. Beklædning mv.

Beboerne får udleveret hygiejnepakker hver 14. dag og tøjpakker ca. hver sjette måned.

4.3. Relationer mv.

4.3.1. Relationer mellem beboerne, sikkerhedssituationen

Det blev af både beboere og personale anført, at der er grupperinger blandt beboerne, som har indbyrdes konflikter. Både beboere og personalet kædede nogle af grupperingerne sammen med salg af rusmidler på udrejsecentrets område. Det blev også anført af beboerne, at der foregår meget kriminalitet, og at mange beboere har et misbrug af både alkohol og rusmidler. Der er et åbenlyst indtag af dette på værelserne i en sådan grad, at det er generende for de øvrige beboere på tålt ophold.

Det blev under besøget også oplyst af ledelsen, at der er mange konflikter og uhensigtsmæssig adfærd blandt beboerne. Problemerne er vanskelige at håndtere, da det ikke er muligt at flytte beboere, der ikke kan rummes på udrejsecentret, ligesom der ikke er mulighed for sektionering eller anden form for skærmning i tilfælde af stridigheder, eller hvis enkelte beboere bliver chikaneret.

Kærshovedgårds personale må ikke bære eller anvende magt- og sikringsmidler. Ledelsen oplyste, at personalet gør brug af konflikthåndtering, samt at politiet tilkaldes, hvis der vurderes at være behov for det. Hvis det ikke er muligt at afvente politiet, kan personalet iværksætte handlinger omfattet af de almindelige regler om nødret og nødværge (straffelovens § 13 og § 14). Ledelsen oplyste, at der ikke har været anvendt nødret eller nødværge over for personer på tålt ophold.

Det kom frem under samtalerne, at store dele af beboerne på baggrund af den beskrevne situation føler sig utrygge på udrejsecentret, og flere beboere gav udtryk for, at de isolerer sig. Beboerne anførte, at personalet var bekendt med problemerne, men at der efter deres opfattelse ikke blev gjort tilstrækkeligt ved det fra institutionens side.

Der var på besøgstidspunktet én kvinde på tålt ophold. Hun var indkvarteret med sin ægtefælle på et dobbeltværelse i en bygning, hvor der efter det oplyste af ledelsen kun boede par. Hun oplyste, at hun oplevede stor utryghed og ikke turde færdes på udrejsecentrets område uden at være ledsaget af sin ægtefælle eller personale.

I ugen efter mit tilsynsbesøg foretog politiet ransagninger på udrejsecentret, hvor der efter det oplyste blev fundet og konfiskeret narkotika, ulovlige våben og falske pengesedler. I ugen derefter fandt en episode sted, hvor en beboer efter det oplyste skød med en pistol efter en anden beboer.

I forlængelse heraf fremgår det af et svar af 18. december 2023 fra udlændinge- og integrationsministeren på spørgsmål nr. 95 af 23. november 2023 fra Folketingets Udlændinge- og Integrationsudvalg (UUI, alm. del), at der er blevet iværksat en række tiltag med henblik på at øge fokus på sikkerheden på Kærshovedgård:

Der er i december 2023 blevet ansat en ny leder for Kærshovedgård, der har fået til opgave at øge sikkerheden på centret. Hændelserne på centret i november 2023 har desuden ført til, at der er iværksat yderligere akutte tiltag. Bl.a. er der indkaldt en ekstra kriminalforsorgsmedarbejder til natholdet på Kærshovedgård. Endvidere er personalet instrueret i at rundere på afdelingen mindst én gang i timen samt at holde konstant øje med kameraovervågningen. Der skal foretages daglige afrapporteringer om nattens forløb til ledelsen, og Udlændingestyrelsen har – i samarbejde med Kriminalforsorgen – givet en beboer et flyttepåbud. Beboeren er som følge heraf blevet flyttet til en anden afdeling på udrejsecentret. Kriminalforsorgens sikkerhedsafdeling har derudover været til stede på udrejsecentret med henblik på at vurdere situationen og yde rådgivning til personalet.

4.3.2. Relationer mellem beboerne og personalet

Alle de beboere, som besøgholdet talte med, anførte, at de føler sig mødt med respekt af personalet, og at personalet taler til dem på en ordentlig måde.

4.4. Indgreb og begrænsninger

Beboerne på tålt ophold har, som anført under pkt. 4.1 ovenfor, opholds-, underretnings- og meldepligt. Kærshovedgård har adgangskontrol med henblik på at kontrollere, om beboerne overholder deres opholds- og underretningspligt. Registrering af ophold sker ved indgangen til Kærshovedgård. Der skete på tidspunktet for besøget både elektronisk og manuel registrering.

Registrering af overholdelsen af meldepligt finder sted dagligt på Hjemrejsestyrelsens kontor på udrejsecentret. Registreringen skete på tidspunktet for besøget både manuelt og elektronisk.

Det blev oplyst af ledelsen, at der tidligere alene var elektronisk kontrol til registrering af, om beboerne opfyldte deres opholds-, underretnings- og meldepligt, men at der siden december 2020 både er foretaget elektronisk og manuel registrering som følge af konstaterede fejl i de elektroniske registreringer.

Det er Hjemrejsestyrelsen, der træffer afgørelse om manglende overholdelse af opholds- og meldepligt og sender sager videre til anklagemyndigheden med henblik på at vurdere, om der skal indledes en straffesag. Hjemrejsestyrelsen oplyste under besøget, at der alene foretages indberetning om overtrædelse af opholds- og meldepligt, hvis både de manuelle og elektroniske registreringer viser, at pligten ikke er overholdt. Styrelsen havde på tidspunktet for besøget ikke konkrete oplysninger om, hvornår det ikke længere er nødvendigt at foretage sideløbende manuelle registreringer.

Under samtaler med beboere gav mange udtryk for, at de oplever, at der forekommer fejl i forbindelse med registreringerne, og at dette opleves utrygt, da der kan være fængselsstraf forbundet med overtrædelser.

Det fremgår af et orienteringsbrev af 22. marts 2024 fra udlændinge- og integrationsministeren til Folketingets Udlændinge- og Integrationsudvalg, at det elektroniske system til registrering af ophold og meldepligt igen kan danne grundlag for politianmeldelse, når der er mistanke om, at en udlænding ikke har overholdt sine pligter. Hjemrejsestyrelsen har supplerende telefonisk oplyst, at dette i praksis betyder, at der fremadrettet i udgangspunktet alene vil skulle foretages elektroniske registreringer af beboernes opholds- og meldepligt.

4.5. Undervisning, aktivitetstilbud og fritid

Udlændinge på tålt ophold er afskåret fra at tage lønnet arbejde. De har pligt til at medvirke til udførelsen af nødvendige opgaver i forbindelse med driften af Kærshovedgård, jf. hjemrejselovens § 9, stk. 1.

Hjemrejsestyrelsen kan i medfør af hjemrejselovens § 5, stk. 1, beslutte, at der skal udarbejdes en hjemrejsekontrakt for udlændinge over 18 år på tålt ophold. Hjemrejsekontrakten har til formål at forberede udlændingens udrejse. Såfremt der ikke kan opnås enighed om kontraktens indhold, træffer Hjemrejsestyrelsen afgørelse herom, jf. hjemrejselovens § 5, stk. 3. Kontraktens indhold kan løbende revideres, jf. hjemrejselovens § 5, stk. 4. De nærmere regler om hjemrejsekontraktens indhold er udmøntet i bekendtgørelse nr. 1970 af 13. oktober 2021 om hjemrejsekontrakt for udlændinge over 18 år, som ikke har ret til at opholde sig her i landet mv.

Udlændinge, der har en hjemrejsekontrakt, skal i det omfang, det fremgår af deres kontrakt, deltage i aktivering og undervisning, jf. hjemrejselovens § 5, stk. 4, nr. 2 og 3.

Beboere på Kærshovedgård modtager vederlagsfri bespisning og er derved ikke berettiget til at modtage en grundydelse, jf. udlændingelovens § 42 b, stk. 1. Beboerne har mulighed for at optjene en tillægsydelse, såfremt de overholder deres hjemrejsekontrakt og udfører de nødvendige opgaver, de efter hjemrejselovens § 9, stk. 1, har pligt til. Tillægsydelsen udgør pr. dag 28,78 kr. og udbetales hver 14. dag, jf. udlændingelovens § 42 b, stk. 8 og 10. Tillægsydelsen administreres af Røde Kors, jf. udlændingelovens § 42 b, stk. 11, 1. pkt. Røde Kors skal undlade at udbetale tillægsydelsen, hvis beboeren ikke har overholdt sin hjemrejsekontrakt og ikke har medvirket til at udføre opgaver efter hjemrejselovens § 9, stk. 1.

Røde Kors tilbyder undervisning og aktiviteter for de beboere på Kærshovedgård, der har en hjemrejsekontrakt. Desuden tilbyder Røde Kors forskellige andre aktiviteter såsom fædrecafé, strikkecafé, svømmehalsture, bokseundervisning, træværksted, fodboldturnering, cykelværksted, kvindeklub og bingo, som også andre beboere har mulighed for at deltage i.

Undervisning og afholdelse af aktiviteter varetages af to aktivitetsmedarbejdere ansat af Røde Kors samt af frivillige.

Røde Kors oplyste under besøget, at 22 beboere er i undervisnings- og aktiveringstilbud efter § 17 i bekendtgørelse nr. 1970 af 13. oktober 2021 om hjemrejsekontrakt for udlændinge over 18 år, som ikke har ret til at opholde sig her i landet mv. De resterende beboere på tålt ophold deltager ikke i disse tilbud. Det er Røde Kors' vurdering, at beboere, der deltager i aktiviteter og dermed har en mere struktureret hverdag, generelt klarer sig bedre end beboere, der ikke deltager i tilbud om undervisning og aktiviteter.

Beboerne efterlyste under samtaler med besøgsholdet flere og mere relevante aktiviteter, herunder mulighed for at arbejde.

4.6. De sundhedsmæssige forhold

Udlændinge på tålt ophold har ret til akutte sundhedsmæssige ydelser i det almindelige behandlingssystem, jf. sundhedslovens § 80, stk. 1. Omfattet heraf er eksempelvis lægehjælp i forbindelse med ulykke eller fødsel.

Udlændinge på tålt ophold har desuden ret til vederlagsfrie sundhedsydelser i det omfang, sundhedsydelserne anses for nødvendige, jf. udlændingeloven § 42 a, stk. 2. Det fremgår af forarbejderne til bestemmelsen (lovforslag nr. L 11 af 2. oktober 2013 om ændring af udlændingeloven og kildeskatteloven, lovforslagets almindelige bemærkninger, pkt. 7.1. Lovforslaget kan læses på Folketingstidende.dk, samling 2013-2014, tillæg A), at en sundhedsydelse anses for nødvendig, hvis den er smertelindrende eller uopsættelig. En behandling anses for uopsættelig, hvis den ikke kan vente, fordi tilstanden ellers kan indebære ikke ubetydelige risici for livsvarige mén, udvikling af svær progression af sygdom, eller at tilstanden bliver varig.

Øvrige sundhedsydelser er ikke omfattet af udlændingelovens § 42 a, stk. 2. Udgifterne til disse skal derfor afholdes af udlændingen selv.

Udrejsecenter Kærshovedgård har egen sundhedsklinik. I klinikken er ansat seks kliniske sygeplejersker og en sygeplejerske med primært administrative opgaver. Desuden er ansat en ansvarlig læge samt læger på konsulentbasis med fremmøde fire dage pr. uge. Der er derudover tilknyttet en social- og sundhedsassistent ansat i et privat hjemmeplejefirma, der varetager delegerede opgaver i forhold til medicin og hjemmepleje. Der er ansat en psykiatrisk konsulent og tre psykologer.

Nyankomne beboere, der ikke tidligere har fået en medicinsk modtagelse af en sygeplejerske i Røde Kors-regi, tilbydes en modtagelsessamtale ved ankomst. Ved behov for medicinsk behandling bliver en læge involveret. Derudover er der tilbud om en årlig sygeplejefaglig vurdering.

Hvis sundhedspersonalet bliver opmærksomme på forhold, der kan indikere, at beboere har været udsat for tortur, bliver de henvist til psykologbehandling med henblik på håndtering af dette.

Sundhedspersonalet oplyste, at mange beboere er meget påvirkede af deres situation og tidligere traumer. Der screenes ikke automatisk for selvmordsrisiko ved ankomst til Kærshovedgård. Sundhedspersonalet tilkendegav under tilsynsbesøget, at det ville overveje at indføre en systematisk selvmordsscreening af beboere ved deres ankomst til udrejsecentret.

Ifølge sundhedspersonalet i sundhedsklinikken gør beboernes livssituation og manglende fremtidsudsigter sammenholdt med tilgængeligheden af rusmidler på centret, at mange, som ikke tidligere havde et misbrug, påbegynder et misbrug efter indkvartering på Kærshovedgård. Flere beboere anførte noget tilsvarende.

Sundhedsklinikken kan visitere beboere til misbrugsbehandling. Udlændingestyrelsen oplyste under besøget, at udlændinge på tålt ophold tilbydes substitutionsbehandling, men ikke samtaleterapi i forbindelse med misbrugsbehandling.

En beboer kan – efter indstilling fra sundhedsklinikken – få tildelt en omsorgsplads, hvis det vurderes, at den pågældende har behov for sundhedsmæssige eller sociale ydelser, der ligger ud over, hvad Udrejsecenter Kærshovedgård almindeligvis kan tildele beboere. I givet fald sker indkvartering i en særlig omsorgsafdeling, der er indhegnet med en aflåst låge, og hvor der er adgang for beboerne ved hjælp af nøglebrik. Omsorgsafdelingen varetages og bemandes af Røde Kors. På tidspunktet for tilsynsbesøget var fire beboere på tålt ophold indkvarteret i omsorgsafdelingen.

Under besøgsholdets samtaler med beboerne på tålt ophold gav samtlige udtryk for, at de oplever deres situation som vanskelig og udsigtsløs, og at dette og følelsen af håbløshed påvirker deres mentale helbred. Beboerne gav også udtryk for, at stemningen blandt beboerne på udrejsecentret de seneste år har udviklet sig negativt og er præget af forråelse.

5. Ombudsmandens tidligere besøg

I redegørelsen fra 2014 efter tilsynsbesøget på Center Sandholm (FOB 2014-42) anså ombudsmanden de samlede forhold for personer på tålt ophold i Center Sandholm – sammenholdt med det tidsbestemte aspekt af opholdet – for meget belastende og begrænsende for grundlæggende livsførelse.

Ombudsmanden havde dog ikke grundlag for at antage, at de generelle forhold for personer på tålt ophold i Center Sandholm på daværende tidspunkt var i strid med gældende ret, herunder FN's Torturkonvention og artikel 3 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention.

Ombudsmanden anførte i redegørelsen følgende herom:

”Jeg har bl.a. lagt vægt på, at der i nødvendigt omfang er adgang til f.eks. indkvartering, beklædning, bispisning og grundlæggende sundhedsydelser. Der er også visse muligheder for aktivering og for at bevæge sig ud af Center Sandholm, herunder for at besøge familie mv. Der stilles endvidere – omend meget begrænsede – økonomiske midler til rådighed.

Jeg har desuden bl.a. lagt vægt på, at der tildeles såkaldt omsorgsplads til personer i målgruppen, som har behov for sundhedsmæssige eller sociale ydelser, der ligger ud over, hvad der tildeles alle asylansøgere.”

Det var ombudsmandens opfattelse, at der var grund til mere samlet at gennemtænke, i hvilket omfang det – bl.a. ud fra de hensyn, som den relevante lovgivning byggede på – på alle punkter var nødvendigt at opretholde så samlet set belastende og begrænsende livsvilkår, som der på daværende tidspunkt var tale om.

I 2017 foretog ombudsmanden et opfølgende tilsynsbesøg. Besøget fandt sted på Udrejsecenter Kærshovedgård, da myndighederne i mellemtiden havde besluttet, at persongruppen skulle indkvarteres der. I sin redegørelse fra besøget (FOB 2018-18) konkluderede ombudsmanden, at der – i sammenligning med forholdene i Center Sandholm – var sket en række ændringer for personer på tålt ophold med opholdspligt på Udrejsecenter Kærshovedgård.

En væsentlig ændring var, at persongruppen nu havde opholdspligt på Kærshovedgård, der for en overordnet betragtning lå betydeligt mere isoleret end Center Sandholm. Over for dette spillede det omvendt ind, at en ikke uvæsentlig del af personerne på tålt ophold havde fået ophævet deres opholdspligt. Det kunne efter ombudsmandens opfattelse således konstateres, at den udsigtsløshed, som præger en tilværelse på tålt ophold, i en vis udstrækning stillede sig anderledes – og for de pågældende personer mere gunstigt – end i 2014.

Ombudsmanden var fortsat af den opfattelse, at de samlede forhold for personerne på tålt ophold måtte anses for meget belastende og begrænsende for grundlæggende livsførelse.

Ombudsmanden kunne dog – i alt væsentligt af de samme grunde som i 2014-redegørelsen – henholde sig til sin tidligere vurdering af, at de generelle forhold ikke var i strid med f.eks. forbuddet mod nedværdigende behandling i FN's Torturkonvention og i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention.

Ombudsmanden fandt samtidig fortsat, at der var grund til mere samlet at gennemtænke, i hvilket omfang det – bl.a. ud fra de hensyn, som den relevante lovgivning byggede på – på alle punkter var nødvendigt at opretholde så samlet set belastende og begrænsende livsvilkår, som der på daværende tidspunkt var tale om.

Ombudsmanden bemærkede desuden, at der blandt de personer på tålt ophold, der havde opholdspligt på Kærshovedgård, var flere, som havde betydelige psykiske problemer, og som derfor var særligt sårbare. Efter ombudsmandens opfattelse burde myndighederne have særlig opmærksomhed rettet mod disse personer for at sikre, at deres situation ikke forværredes.

6. Ændringer siden ombudsmandens besøg i 2017

6.1. Ændringer på Kærshovedgård

6.1.1. Halvårlige vurderinger af kontrolforanstaltninger, samlet opholdstid

Siden ombudsmandens besøg i 2017 er det – som anført i pkt. 3.2.2 ovenfor – i forarbejderne til først udlændingeloven og siden hjemrejseloven præciseret, at udlændinge på tålt ophold ikke har lovligt ophold i Danmark. Som følge heraf er de pågældende ikke omfattet af artikel 2 i 4. tillægsprotokol til Den Europæiske Menneskerettighedskonvention om bevægelsesfrihed. Myndighederne skal dog fortsat vurdere, om pålæg om opholds-, underretnings- og meldepligt rejser spørgsmål om forholdet til Danmarks øvrige internationale forpligtelser, herunder navnlig om pålægget er proportionalt i forhold til artikel 8 om retten til familie- og privatliv i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention.

På baggrund af de oplysninger, jeg har modtaget i forbindelse med tilsynsbesøget, forstår jeg, at Hjemrejsestyrelsen halvårligt foretager revurderinger af de kontrolforanstaltninger, som persongruppen er pålagt. Dette har efter styrelsens vurdering i praksis betydet, at persongruppen nu i gennemsnit opholder sig på Udrejsecenter Kærshovedgård i kortere tid, end det tidligere var tilfældet. Den gennemsnitlige opholdstid for personer på tålt ophold på Udrejsecenter Kærshovedgård blev på tidspunktet for mit tilsynsbesøg oplyst til at være mellem tre og fire år.

6.1.2. Beboersammensætningen på Kærshovedgård, kriminalitet og misbrugsproblemer

På tidspunktet for ombudsmandens besøg opholdt der sig flere personer på tålt ophold på udrejsecentret end ved ombudsmandens tidligere besøg i 2017. Desuden var der nu en gruppe af personer, som var udvist ved dom, men ikke medvirkede til udrejse. Denne gruppe havde ikke tidligere haft ophold på udrejsecentret, men udgjorde nu den største persongruppe på stedet.

Det var besøgsholdets indtryk, at ændringen af beboersammensætningen har resulteret i en oplevelse af øget utryghed på udrejsecentret, og at beboerne oplever, at der finder meget kriminalitet sted – særligt i form af salg af rusmidler. Som en følge af en øget tilgængelighed af rusmidler kombineret med beboernes situation og manglende fremtidsudsigter er der en betydelig del af beboerne på tålt ophold, som har misbrugsproblematikker, hvilket også påvirker sikkerhedssituationen på udrejsecentret.

Ved ombudsmandens besøg i 2017 var der ikke kvinder blandt persongruppen på tålt ophold, mens der på tidspunktet for mit besøg var en enkelt kvinde på tålt ophold med opholdspligt på Kærshovedgård. Situationen for denne kvinde var vanskelig. Hun oplevede en høj grad af utryghed og turde ikke færdes alene på udrejsecentrets område.

I en pressemeddelelse af 15. marts 2024 meddelte Udlændinge- og Integrationsministeriet, at ministeriet har besluttet at flytte enlige kvinder fra Udrejsecenter Kærshovedgård. Flytningen skyldes efter det oplyste beretninger om, at kvinder på udrejsecentret har været udsat for chikane og uønsket seksuel kontakt. Jeg har forstået, at flytningen af enlige kvinder forventeligt vil ske inden udgangen af 2024. Udlændingestyrelsen har telefonisk oplyst, at beslutningen kun omfatter enlige kvinder og således ikke kvinden på tålt ophold, som var en del af et par.

7. Mine vurderinger og anbefalinger

7.1. Indledning

Jeg vil først i afsnit 7.2 vurdere forholdene på Udrejsecenter Kærshovedgård i forhold til gældende ret, herunder FN's Torturkonvention og artikel 3 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention.

I afsnit 7.3 vil jeg vurdere forholdene ud fra almenmenneskelige og humanitære synspunkter.

7.2. Vurdering efter FN's Torturkonvention og Den Europæiske Menneskerettighedskonvention

Ud fra en samlet vurdering af forhold i forbindelse med mit tilsynsbesøg i november 2023 er det min opfattelse, at der – ligesom det var tilfældet i forbindelse med ombudsmandens tidligere redegørelser – ikke er grundlag for at anse de generelle forhold på Udrejsecenter Kærshovedgård for at være i strid med forbuddet mod bl.a. nedværdigende behandling i FN's Torturkonvention og artikel 3 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention.

Jeg har ved min vurdering lagt vægt på de samme forhold som ved ombudsmandens vurderinger i 2014 og 2018, nemlig at der i nødvendigt omfang er adgang til f.eks. indkvartering, beklædning, bespisning og grundlæggende sundhedsydelser. Der er også visse muligheder for aktivering og for at bevæge sig ud af Udrejsecenter Kærshovedgård, herunder for at besøge familie mv., ligesom der stilles (begrænsede) midler til rådighed. Der kan desuden tildeles en såkaldt omsorgsplads til personer i målgruppen, som har behov for sundhedsmæssige eller sociale ydelser, der ligger ud over, hvad der tildeles alle beboere på tålt ophold.

Som ved vurderingen i 2018 har jeg også lagt vægt på spørgsmålet om den tidsmæssige udstrækning af opholdet på Kærshovedgård. Hjemrejsestyrelsen har oplyst, at den gennemsnitlige opholdstid for beboere på tålt ophold er mellem tre og fire år. Der foretages halvårligt revurderinger af de kontrolforanstaltninger, som persongruppen er pålagt.

Det er mit indtryk, at forholdene for så vidt angår sikkerhedssituationen er blevet værre, og det har gjort indtryk, at forholdene på den baggrund af beboerne opleves at være blevet mere utrygge – en oplevelse, der underbygges af bl.a. episoder, der fandt sted kort efter min besøg. Dette er dog ikke tilstrækkeligt til at ændre min samlede vurdering, hvorefter forholdene ikke er af sådan art, at der foreligger en krænkelse af reglerne om nedværdigende behandling i FN's Torturkonvention og i artikel 3 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention.

Jeg har i den forbindelse også noteret mig, at der efter mit besøg er indført en række initiativer med henblik på at forbedre forholdene og sikkerhedssituationen.

7.3. Almenmenneskelige og humanitære synspunkter

7.3.1. Indledning

Jeg finder som anført ovenfor ikke grundlag for at udtale, at forholdene på Kærshovedgård udgør en krænkelse af Danmarks internationale menneskeretsforpligtelser. Det er imidlertid ud fra almenmenneskelige og humanitære synspunkter, jf. bedømmelsesgrundlaget i ombudsmandslovens § 18, 2. pkt., min vurdering, at forholdene for persongruppen fortsat – og i forhold til den generelle sikkerhedssituation på udrejsecentret i endnu større omfang end tidligere – må anses for meget belastende og begrænsende for grundlæggende livsførelse.

Det skyldes dels Kærshovedgårds isolerede beliggenhed sammenholdt med, at beboerne er pålagt opholds-, underretnings- og meldepligt, dels en række andre forhold: de fysiske rammer, at måltiderne skal indtages i kantinen, og at der ikke er mulighed for selv at lave mad samt de generelle begrænsninger i aktiviteter, økonomiske midler og adgang til sundhedsmæssige ydelser.

Desuden indgår i min vurdering også den beskrevne sikkerhedssituation, hvor beboerne oplever utryghed, forråelse og betydelige misbrugsproblemer, samt at de giver udtryk for, at de oplever deres situation som vanskelig og udsigtsløs, og at dette påvirker deres mentale helbred.

Situationen for beboerne synes endvidere i forhold til den beskrevne sikkerhedssituation og oplevelse af utryghed og forråelse at være blevet forværret siden ombudsmandens besøg i 2017.

Samlet set giver besøget mig på den baggrund anledning til at komme med følgende anbefalinger til Udrejsecenter Kærshovedgård og de relevante myndigheder:

7.3.2. Sikkerhedssituationen mv.

For så vidt angår sikkerhedssituationen mv. finder jeg anledning til at anbefale følgende:

- At Udrejsecenter Kærshovedgård fortsætter sit fokus på og iværksætter initiativer for at sikre, at udrejsecentret er et trygt sted at opholde sig
- At Udrejsecenter Kærshovedgård iværksætter initiativer med henblik på at begrænse tilgængeligheden af euforiserende stoffer på udrejsecentret mest muligt.

Som det fremgår ovenfor, var der på besøgstidspunktet en enkelt kvinde på tålt ophold på Kærshovedgård. Kvinden dannede par med en anden beboer på tålt ophold. Situationen for kvinden var vanskelig. Hun oplevede en høj grad af utryghed og turde ikke færdes alene på udrejsecentrets område. Jeg anbefaler på den baggrund:

- At myndighederne overvejer, hvordan forholdene for de kvinder, der er på stedet, kan forbedres.

Det ændrer ikke på anbefalingerne, at der som anført i pkt. 4.3.1 ovenfor efter mit besøg er taget forskellige initiativer med henblik på at forbedre sikkerhedssituationen mv.

7.3.3. De fysiske forhold mv.

Det er min opfattelse, at forholdene på fællesarealerne for personer på tålt ophold ikke indbyder til ophold eller sociale aktiviteter.

På baggrund af det anførte anbefaler jeg:

- At der skabes mere indbydende og funktionelle fællesfaciliteter i de bygninger, hvor personer på tålt ophold er indkvarteret, herunder overvejes, om beboerne kan have elkedler på værelserne.

7.3.4. Adgangskontrollen

Som nævnt i pkt. 4.4 var der under besøget en drøftelse af de tekniske fejl i systemet, der understøtter adgangs- og meldepligtskontrollen. Fejlene har siden december 2020 resulteret i, at der er blevet foretaget både elektronisk og manuel kontrol af beboernes overholdelse af opholds-, underretnings- og meldepligt. Disse fejl har givet beboerne en oplevelse af, at systemet ikke fungerer ordentligt, og det gør dem utrygge. Som det også fremgår ovenfor, er det efter mit besøg blevet oplyst, at det elektroniske system til registrering af opholds- og meldepligt igen kan danne grundlag for politianmeldelse, når der er mistanke om, at en beboer ikke har overholdt sine pligter.

På baggrund af beboernes oplevelse af utryghed anbefaler jeg:

- At myndighederne informerer beboerne om, at der igen udelukkende foretages elektronisk kontrol af beboernes overholdelse af opholds-, underretnings- og meldepligt, og i den forbindelse oplyser om, hvordan de tidligere fejl i kontrolsystemet er løst.

7.3.5. De sundhedsmæssige forhold

Screening for selvmordsrisiko er fast procedure ved modtagelsessamtaler i Kriminalforsorgens andre institutioner. Hertil kommer, at beboerne er i en sårbar situation, når de ankommer til Kærshovedgård. På den baggrund drøftede besøgsholdet med sundhedspersonalet under besøget muligheden for at indføre en fast procedure for screening for selvmordsrisiko i forbindelse med de modtagelsessamtaler, som sundhedspersonalet afholder med nyankommne beboere. Sundhedspersonalet tilkendegav under samtalerne, at de ville overveje at indføre sådanne faste procedurer.

På den baggrund anbefaler jeg:

- At der indføres faste procedurer for, at nye beboere screenes for selvmordsrisiko i forbindelse med ankomst til udrejsecentret.

8. Afsluttende bemærkninger

Med dette brev afslutter jeg mit tilsynsbesøg på Udrejsecenter Kærshovedgård.

Jeg beder udrejsecentret om at underrette mig om de initiativer, som centret allerede har iværksat og påtænker at iværksætte med henblik på at forbedre sikkerhedssituationen på udrejsecentret.

Jeg beder om at modtage underretning herom senest 3 måneder fra datoen på dette brev.